

WOJEWODA ŁÓDZKI

RPS-IV.431.6.2025

Łódź, 2 października 2025 r.

Wystąpienie pokontrolne

z kontroli w trybie zwykłym w zakresie oceny realizacji w 2024 r. programu „Posilek w szkole i w domu” moduł 1 i 2 w kontekście zapisów umowy nr 85 z 13 marca 2024 r.

I. Jednostka kontrolowana:

Gmina Nieborów, dalej zwana „Gminą”

Aleja Legionów Polskich 26, 99-416 Nieborów

Wójtem Gminy Nieborów w czasie prowadzenia czynności kontrolnych (a także w trakcie realizacji Umowy) był Jarosław Stefan Papuga.

akta kontroli, str. 222

Wójt Gminy Nieborów udzielił Ewie Pokorze, Kierownikowi Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nieborowie¹ upoważnienia do reprezentowania Wójta Gminy podczas przeprowadzania czynności kontrolnych przez Zespół kontrolerów.

akta kontroli, str. 216

II. Kontrolę przeprowadzili pracownicy Oddziału Wsparcia i Integracji w Wydziale Rodziny i Polityki Społecznej Łódzkiego Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi:

- Nikola Wyszowska – inspektor wojewódzki, kierownik zespołu kontrolerów, na podstawie upoważnienia nr 94/2025,
- Katarzyna Kaczorowska-Kowalczyk – inspektor wojewódzki, członek zespołu kontrolerów, na podstawie upoważnienia nr 93/2025.

akta kontroli, str. 7-8

¹ zwanego dalej GOPS

Kontrolę przeprowadzono zdalnie w dniach od 1 lipca 2025 r. do 22 sierpnia 2025 r.

III. Wyjaśnień udzielali:

- Ewa Pokora – Kierownik GOPS w Nieborowie (pisemnie).

IV. Podstawa prawna przeprowadzenia kontroli:

Ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej (Dz. U. z 2020 r. poz. 224).

Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 1530 ze zm.)

Umowa nr 85 z dnia 13 marca 2024 r.,

V. Zakres kontroli:

Przedmiot kontroli: ocena realizacji w 2024 r. programu „Posiłek w szkole i w domu” moduł 1 i 2 w kontekście zapisów umowy nr 85 z 13 marca 2024 r.

Okres objęty kontrolą: 1 stycznia 2024 r. – 31 grudnia 2024 r., z uwzględnieniem okresu przewidzianego na rozliczenie otrzymanych środków, przy czym kontroli poddane zostały wszystkie dokumenty i okoliczności, mające znaczenie dla celu kontroli, niezależnie od daty wytworzenia tych dokumentów.

VI. Ustalenia:

- 1) Dokonano oceny, czy program realizowany był zgodnie z zasadami określonymi w Uchwale² oraz postanowieniami umowy³ oraz, czy dotacja została wykorzystana zgodnie z przeznaczeniem.

W związku z powyższym w trakcie kontroli sprawdzono:

- a) prawidłowość działań podczas realizacji zadania,
- b) prawidłowość wykorzystania dotacji budżetu państwa pod względem jej zgodności z przeznaczeniem oraz wysokości wykorzystanych środków,
- c) prawidłowość rozliczenia zadania,
- d) inne zagadnienia, które miały znaczenie dla przedmiotu kontroli.

² Uchwała nr 149 Rady Ministrów z dnia 23 sierpnia 2023 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024-2028 (M.P. 2023 poz. 881)

³ Umowa nr 85 z 13 marca 2024 r. o udzielenie dotacji celowej z budżetu państwa na dofinansowanie zadania własnego w ramach Programu, zwana dalej umową

- 2) W 2024 r. program w formie zapewnienia posiłku (obiadu) dla dzieci realizowano w 3 placówkach oświatowych funkcjonujących na terenie Gminy Nieborów:
- Szkole Podstawowej im. Mikołaja Kopernika w Dzierżówku,
 - Przedszkolu w Belchowie,
 - Szkole Podstawowej im. Jana Pawła II w Bednarach
- oraz w 2 placówkach spoza terenu Gminy Nieborów:
- Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym nr 4 w Łodzi,
 - Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym im. Jana Brzechwy w Łowiczu.

W toku kontroli ustalono, że Gmina Nieborów zawarła Umowę z firmą cateringową *Handel Artykułami Ogólnospożywczymi*. Przedmiotem umowy było przygotowywanie i dostarczanie posiłków do Szkoły Podstawowej w Bednarach. W umowie określono rodzaj posiłków i sposób ich dostarczania oraz zasady wynagrodzenia i warunki płatności. Pozostałe placówki korzystały z własnej stołówki w celu przygotowania oraz wydawania posiłków dla dzieci. W toku kontroli ustalono, że Gmina nie zawarła umów/porozumień z pozostałymi placówkami, określających zasady przekazywania informacji o osobach uprawnionych do pomocy w formie posiłku, sposobu rozliczania posiłków, sposobu dokumentowania oraz odpowiedzialności organizacyjnej finansowej stron. Zgodnie z wyjaśnieniami Kierownika GOPS w Nieborowie cyt.: *„Gmina Nieborów nie zawierała w 2024 r. umów/porozumień z placówkami/ miejscami do wydawania posiłków i firmami cateringowymi. Dni żywieniowe oraz kwota dzienna za ciepły posiłek ustalone zostały na podstawie pism informacyjnych z poszczególnych placówek. Oplata za posiłki regulowana jest na podstawie not księgowych przedstawianych przez poszczególne placówki oświatowe.”* Do Uchwały budżetowej NR II1/25/24 Rady Gminy Nieborów z dnia 28 czerwca 2024 r. w sprawie zmiany budżetu gminy na 2024 rok została wprowadzona zmiana dot. kwoty środków finansowych przeznaczonych na realizację zadania w wysokości odpowiadającej kwocie zawartej w Umowie nr 85. W związku z powyższym wydatki te były poniesione na cele i w wysokościach ustalonych w uchwale budżetowej jednostki samorządu terytorialnego.

akta kontroli, str. 287-306

- 3) Jak wynika z wyjaśnień przekazanych kontrolerom oraz przedłożonych jadłospisów, w okresie objętym kontrolą pomoc w postaci posiłku udzielana była ze szczególnym uwzględnieniem posiłku gorącego, a wartość posiłku oraz jego przygotowywanie było

zgodne z zasadami zdrowego żywienia. Placówki dysponują odpowiednimi warunkami do przygotowania i/lub wydawania posiłków. Posiłki, jakie otrzymywały dzieci korzystające z Programu, były takie same pod względem jakościowym i ilościowym jak pozostałych dzieci z tej pomocy nie korzystających, a środki finansowe pochodzące z Programu nie były wykorzystane na posiłki, w których skład wchodziły wyroby cukiernicze oraz napoje gazowane, co było zgodne z treścią § 4 ust 5 Umowy.

akta kontroli, str. 22-28

- 4) Jak wynika z przedłożonych wyjaśnień oraz dokumentacji finansowej (ewidencja księgowa) w dni wolne od nauki szkolnej, tj. w czasie ferii i wakacji, Gmina realizowała Program poprzez wypłatę zasiłków celowych na zakup posiłków, natomiast nie udzielała pomocy w postaci gorącego posiłku, gdyż nie zgłaszano zapotrzebowania na taką formę pomocy.

akta kontroli, str. 22-28 i 29-240

- 5) Zgodnie z § 4 ust. 8 i 9 Umowy, Gmina zobowiązana była sprawować nadzór nad zadaniem realizowanym w ramach Programu, w szczególności poprzez monitorowanie: jakości posiłków, ich ilości, systematyczności udzielania pomocy i właściwego dokumentowania wydatkowania środków finansowych. Działania podjęte w ramach monitoringu powinny odbywać się systematycznie, co najmniej raz na pół roku w każdej placówce objętej Programem z terenu Gminy. Na terenie Gminy Programem zostały objęte 3 placówki.

Zgodnie z dostarczoną dokumentacją, w 2024 r. przeprowadzono 5 monitoringów, w tym:

- a) 2 w Przedszkolu w Bełchowie (czerwiec, październik),
- b) 2 w Szkole Podstawowej w Dzierzgowku (czerwiec, październik),
- c) 1 w Szkole Podstawowej w Bednarach (październik).

Monitoringi były przeprowadzone prawidłowo, a po ich zakończeniu pracownicy GOPS w Nieborowie sporządzali każdorazowo dokument wewnętrzny – „Notatka z kontroli w ramach monitoringu programu Posiłek w szkole i w domu na lata 2024-2028 w roku 2024”.

Zatem, dochowano obowiązku wynikającego z Umowy nr 85 z dnia 13 marca 2024 r. § 4 ust. 8 i 9.

akta kontroli, str. 217-221

- 6) Gmina Uchwałą Nr LXXII/437/2023 Rady Gminy Nieborów z dnia 28 grudnia 2023 r. przyjęła program osłonowy, uprawniający w szczególnie uzasadnionych przypadkach na zgłoszenie przez dyrektora placówki do objęcia pomocą dziecka bez wydawania decyzji administracyjnej. W toku kontroli ustalono, że w 2024 r. Dyrektor Specjalnego Ośrodka Wychowawczego w Mocarzewie zgłosił w styczniu 2024 r. 2 uczniów do objęcia pomocą w formie posiłku na podstawie programu osłonowego. GOPS Nieborów nie objął pomocą ww. uczniów na podstawie programu osłonowego, gdyż przyznanie pomocy bez wydawania decyzji administracyjnej dla tych uczniów skutkowałoby przekroczeniem limitu 20 % liczby uczniów i dzieci otrzymujących posiłek w poprzednim miesiącu kalendarzowym, określonego programie „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024 -2028. Gmina Nieborów w 2024 r. przyznawała pomoc z programu wyłącznie na podstawie wydanych decyzji administracyjnych.

akta kontroli str. 259-262

- 7) Na podstawie Sprawozdania z realizacji Programu za 2024 r., przekazanego 14 stycznia 2025 r. za pośrednictwem Centralnej Aplikacji Statystycznej oraz przedstawionych w trakcie kontroli dokumentów, kontrolerzy ustalili, co następuje.

Na realizację Programu w 2024 roku Gmina poniosła wydatki w kwocie **8 860,00 zł**, z czego na:

- zasiłki celowe na zakup żywności 4 800,00 zł,
- posiłki wydane na podstawie decyzji administracyjnej 4 060,00 zł.

Gmina realizowała działania dotyczące zapewnienia pomocy w zakresie dożywiania dla nw. adresatów Programu:

- 8 dzieci do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej,
- 6 uczniów do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowej lub szkoły ponadgimnazjalnej,
- 13 osób otrzymujących pomoc na podstawie art. 7 ustawy o pomocy społecznej.

akta kontroli, str. 18

- 8) Gmina Nieborów, występując w trybie przewidzianym w Programie, otrzymała dofinansowanie w kwocie **16 706 zł**, w tym na dowóz posiłków **0 zł**.

akta kontroli, str. 277-283

Dotacja w kwocie 16 706 zł zgodnie z § 5 ust. 5 Umowy była przekazywana Gminie sukcesywnie od momentu podpisania Umowy, a Gmina zgodnie z § 5 ust. 6 Umowy zobowiązana była wykorzystywać przekazywane środki w każdym miesiącu.

W oparciu o ewidencję księgową kontrolerzy ustalili, że środki dotacji były przekazywane w poszczególnych miesiącach w następujących wysokościach – zgodnie z poniższą tabelą. W marcu 2024 r. Gmina wydatkowała środki własne przewidziane w ramach Programu natomiast w miesiącach styczeń, luty, wrzesień program w Gminie nie był realizowany z powodu braku osób zgłaszających się o pomoc w tym okresie.

Informacje dotyczące możliwości skorzystania z programu jak wynika z wyjaśnień przesłanych dnia 22 sierpnia 2025 r. były przekazywane mieszkańcom w formie ogłoszeń na tablicy ogłoszeń Urzędu Gminy i GOPS, poprzez pracowników GOPS podczas kontaktu z podopiecznymi oraz przez dyrektorów szkół i placówek. Mimo to nie było osób składających wnioski o świadczenia z ww. Programu.

W dniu 30 grudnia 2024 r. Gmina dokonała zwrotu niewykorzystanej dotacji w wysokości 10 979 zł., co stanowiło 65,72 % przyznanych w danym roku środków finansowych. Sytuacja taka była wynikiem małej liczby złożonych wniosków na zasiłki, jak i niewielką liczbą dzieci wymagających dożywiania.

akta kontroli, str. 30-45, 285 i 307

Miesiąc	Kwota wykorzystanej dotacji (zł)	Procentowe wykorzystanie całej dotacji
styczeń	0,00	0,00 %
luty	0,00	0,00 %
marzec	0,00	0,00 %
kwiecień	465,00	2,78 %
maj	320,00	1,92 %
czerwiec	1 038,00	6,21%
lipiec	355,00	2,12 %
sierpień	540,00	3,23%
wrzesień	0,00	0,00 %
październik	601,00	3,60 %
listopad	1 980,50	11,86%
grudzień	427,50	2,56 %
Razem:	5 727,00	34,28 %

Zgodnie z § 5 ust. 8 Umowy nr 85 wniosek o aktualizację potrzeb finansowych gminy mogą składać do dnia 8 listopada 2024 r., w związku z powyższym jednostka miała możliwość zgłoszenia powstałej nadwyżki i aneksowania zawartej w dniu 13 marca 2024 r. Umowy.

Wykorzystanie przez gminę dotacji na poziomie 34,28% w skali roku w świetle przyjętych kryteriów kontroli uważane jest za działanie nierzetelne.

- 9) Zgodnie z § 7 ust. 1 Umowy, Gmina zobowiązana była do prowadzenia wyodrębnionej ewidencji księgowej środków otrzymanych z dotacji oraz wydatków dokonanych z tych środków. W toku kontroli ustalono, że wszystkie noty księgowe dotyczące opłaty za posiłki dla dzieci w placówkach oświatowych i miejscach spożywania posiłku z terenu i poza terenem Gminy, oraz dołączone do nich listy dzieci nie posiadały w opisie numeru decyzji, na podstawie których została przyznana pomoc w formie posiłku. Dodatkowo, na opisach not księgowych za posiłki dla dzieci w placówkach zastosowano sformułowania: „zadanie zlecone”, „zadanie własne”, natomiast na listach wypłat świadczenia pieniężnego na zakup żywności zastosowano zapisy: „Kwota dofinansowania” które nie wskazują jednoznacznie na rodzaj źródła finansowania.

Dotacja celowa udzielana jednostce na realizację programu „Posiłek w szkole i w domu” jest wsparciem finansowym jednostki samorządu terytorialnego w realizacji zadania własnego o charakterze obowiązkowym, w związku z powyższym tak opisana dokumentacja może być myląca.

Niemniej jednak sposób prowadzenia ewidencji księgowej wydatków nie uniemożliwił identyfikacji poszczególnych operacji księgowych, jak i pochodzenia środków, którymi zostały sfinansowane wydatki w ramach programu. Stwierdzono jednak brak należytej staranności i dokładności w prowadzeniu dokumentacji, co stanowi **uchybie**nie.

akta kontroli, str. 107-215

- 10) Na podstawie § 5 ust. 9 Umowy, Gmina zobowiązała się zapewnić udział środków własnych w kosztach realizacji zadania w wysokości nie mniejszej niż **35 %** całkowitego kosztu realizacji zadania w 2024 r.

Odnosząc się do kwot wykazanych w Sprawozdaniu i ujętych w ewidencji księgowej, całkowity koszt zadania wyniósł **8 860 zł**. Gmina środkami własnymi sfinansowała wydatki w kwocie **3 133 zł**. Udział Gminy w kosztach zadania wyniósł zatem **35 %**, czym spełniony został wymóg zawarty w Umowie.

akta kontroli, str. 18

- 11) Gmina Uchwałą Nr LXXII/436/23 Rady Gminy Nieborów z dnia 28 grudnia 2023 r. „w sprawie podwyższenia kryterium dochodowego uprawniającego do uzyskania

w ramach wieloletniego programu „Posiłek w szkole i w domu na lata 2024-2028 oraz określenia zasad zwrotu wydatków w zakresie dożywiania w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych”, podwyższyła kryterium dochodowe do 200%, o którym mowa w art. 8 ust.1 pkt. 2 ustawy o pomocy społecznej.

akta kontroli, str. 227-231

- 12) W toku kontroli ustalono, że Gmina dokonała wydatków ze środków pochodzących z dotacji oraz środków własnych w terminie do dnia 31 grudnia 2024 r., ale nie wcześniej niż od 1 stycznia 2024 r.

Szczegółowej kontroli poddano 100% dowodów księgowych (noty księgowe, listy wypłat zasiłków celowych, wyciągi bankowe), stanowiących podstawę poniesienia wydatków na realizację Programu na łączną kwotę **8 860 zł**.

W wyniku analizy ww. dowodów źródłowych ustalono, że wszystkie poniesione wydatki dotyczyły kosztu zakupu posiłków, wypłat świadczeń na zakup posiłków. Wypłaty zasiłków dokonywane były na konto bankowe oraz w kasie, a wydatki na posiłki dla dzieci dożywianych w placówkach oświatowych dokonywane były przelewami na podstawie not księgowych z dołączonymi do nich listami dzieci.

akta kontroli, str. 107-215

- 13) Z przekazanej dokumentacji wynika, że Gmina rozliczyła się z otrzymanej dotacji zgodnie z umową, składając 14 stycznia 2025 r. (dochowując terminu) sprawozdanie w Centralnej Aplikacji Statystycznej.

akta kontroli, str. 18

W toku kontroli ustalono, że w 2024 r. dotacja celowa z budżetu państwa na dofinansowanie zadania własnego w ramach Programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Posiłek w szkole i w domu”, wykorzystana została terminowo i zgodnie z przeznaczeniem. Niemniej jednak większość przyznanej dotacji została zwrócona do budżetu państwa.

Na tym czynności kontrolne zakończono.

VII. Ocena skontrolowanej działalności:

Uwzględniając powyższe wnioski, kontrolowaną działalność ocenia się **pozytywnie z uchybieniami**.

Pismem z 28 sierpnia 2025 r. Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nieborowie, działając z upoważnienia Wójta Gminy Nieborów, wniósł zastrzeżenia do ustaleń zawartych w projekcie wystąpienia pokontrolnego.

Po zapoznaniu się z wniesionymi zastrzeżeniami, kierownik komórki do spraw kontroli działając na podstawie art. 42 ust. 2 pkt. 2 i art. 45 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 2011 r. o kontroli w administracji rządowej⁴ oddalił w części zastrzeżenia.

Zgodnie z postanowieniami art. 45 ust. 2 ustawy o kontroli w administracji rządowej, kierownik komórki do spraw kontroli w dniu 30 września 2025 r. przekazał kierownikowi jednostki kontrolowanej stanowisko wobec wniesionych zastrzeżeń.

IX. Zalecenia:

Z uwagi na stwierdzone uchybienia zaleca się:

1. Realizowanie zadania zgodnie z wymogami określonymi w Programie i zawartej umowie z wojewodą, należy zwrócić szczególną uwagę na staranność i dokładność w prowadzeniu dokumentacji finansowej w zakresie opisów dokumentów potwierdzających ponoszone wydatki (noty księgowe, faktury) związanych z przedmiotem umowy.
2. Wzmocnienie nadzoru nad prawidłowością i systematycznością wydatkowania przyznanych środków dotacji w skali całego roku.

IX. Pouczenie:

- 1) Od wystąpienia pokontrolnego nie przysługują środki odwoławcze (art. 48 ustawy kontroli w administracji rządowej).
- 2) W terminie 30 dni od dnia doręczenia niniejszego wystąpienia pokontrolnego, Kierownik jednostki kontrolowanej winien poinformować pisemnie, za pośrednictwem publicznej usługi rejestrowanego doręczenia elektronicznego na adres do doręczeń elektronicznych wpisany do bazy adresów elektronicznych (eDoręczenia) lub platformy ePUAP, kierownika jednostki kontrolującej tj. Wojewodę Łódzkiego, o sposobie wykonania

⁴ j.t. Dz.U. z 2020 r. poz. 224

zaleceń lub wykorzystaniu wniosków, a także o podjętych działaniach lub przyczynach ich niepodjęcia.

Z up. WOJEWODY ŁÓDZKIEGO

Anna Szymajda
**Zastępca Dyrektora Wydziału Rodziny
i Polityki Społecznej**